

Làng á m ngh Non Nc là mt trong nhng làng ngh ni ting nht à Nng, ã nh v trên a bàn gn 400 nm. Vì nhng tác phm á iêu khc ngh thut vô cùng a dng t n gin n phc tp do các ngh nhân à Nng ch tác ã có mt rt nhiu quc gia trên th gii.

Ngh nhân làng á m ngh Non Nc u là nhng ngi có tay ngh cc kì cao.

Làng ngh iêu khc á m ngh Non Nc nm phng Hòa Hi, qun Ng Hành Sn, thành ph à Nng là mt trong s ít làng ngh truyen thng còn li trên a bàn thành ph và cng là làng ngh có quy mô hot ng ln nht, tìm nng phát trin nht hin nay. Ngh ch tác á này có t th k XVII do mt ngh nhân có tên là Hunh Bá Quát lp nên. Lúc u ngh á ch là ngh ph sau ngh chính là làm nông. Dn dn các sn phm ch tác t á có giá tr ngh thut ngày càng cao, mang li nhiu li nhun kinh t, t ó thu hút nhiu lao ng, hình thành nên mt làng ngh iêu khc á ca vùng t Ng Hành Sn nh ngày nay.

n tng u tiên khi n vi khu ch tác làng ngh iêu khc á m ngh Non nc Ng Hành Sn ó là ting c o, ting máy xay á vang lên khp mi ni. Dc các tuyn ng Huyn Trân Công Chúa, ng Nguyn Duy Trinh v.v... có hàng trm ca hieu trng bày các sn phm iêu khc á. Anh Nguyn Thêu, mt th lành ngh ti làng ngh cho hay: “Các sn phm u c iêu khc rt t m, tri qua nhiu công on t chn á, hình dung pho tng, c o cho n khâu cui cùng là mài và ánh bóng tng. Công vic này va là nim am mê, va là ngun thu nhp chính ca mi ngi”.

Trc ây, ngun á sn xut c ly trc tip t núi Ng Hành Sn, tuy nhiên vì s mt i danh thng Ng Hành Sn nên các cp chính quyn ã cm ngi dân khai thác á tràn lan, ch c phép khai thác nhng tng á ri vãi bên ngoài. Sau này thì gn nh ngun nguyên liu các c s u nhp t bên ngoài ch không khai thác ti 5 ngn núi Ng hành này na, ch yu t các tnh nh Ngh An, Thanh Hóa, Thái Nguyên, Qung Ninh, v.v... Cht liu c s dng rt a dng nh á vôi, cm thch, sa thch, thu hút nht vi du khách là nhiu loi á t nhiên vì nhiu màu sc p và ng vân c áo nh á Mt Mèo, á Thch Anh. Tt c ã to cho làng ngh á Non nc mt bc tranh a dng và y màu sc.

Nhng lp ngh nhân bây gi vì nhiu tác phm c áo, a dng ã tip ni con ng thi gian dài chng 4 th k ca các ngh nhân i trc vi sn phm u tay là iêu khc các vn bia, bia m. Có th nói, gn nh hu ht các vn bia thuc a bàn Qung Nam - à Nng, t nhng nm u th k XVII cho n sau này u do th á th công Non Nc iêu khc. Ni bt trong s ó có th k n là vn bia c dng chùa Ph Khánh, huyn i Lc, tnh Qung Nam, c lp vào nm Mu Ng (1678) i vua Lê Hy Tông; Vn bia chùa Long Th, qun Hi Châu, thành ph à Nng, lp nm Quý Du (1693) cng t i vua Lê Hy Tông.

Kéo dài n ngày nay, trong làng á m ngh Non nc có nhng gia ình có n 4, 5 th h làm ngh ch tác á. Nh gia ình ngh nhân Lê Bn là mt trong nhng gia ình có truyen thng 4 i, ã li cho các th h sau nhng mu iêu khc vô cùng tinh t và c áo, mang c giá tr truyen thng và hin i. Cùng vi ngh nhân Lê Bn, còn có nhiu ngh nhân am mê iêu khc, có nhiu sáng to trong ngh nh ngh nhân Nguyn Hùng, ngh nhân Nguyn Minh, ngh nhân Nguyn Long Bu và nhiu ngh nhân khác.

Sn phm ca làng ngh ht sc a dng và phong phú. T nhng dùng thông dng, thô s ca cuc sng i thng nh chày, ci, chén bát n nhng trang sc nh gn, tinh xo, các màu sc... Hin nay, ngh iêu khc á m ngh Non Nc ã vn ti nh cao ngh thut khi iêu khc nên các tng ài, các nhân vt lch s, các danh nhân vn hóa; các linh thú Long, Lân, Quy, Phng trang trí và các tng Pht, thánh, thn th hin vn hóa tín ngng tâm linh ti các chùa chin, miu mo, lng tm, cung ình.

Mt c s iêu khc á m ngh Non Nc.

Tu trung li, sn phm ca làng ngh iêu khc á m ngh Non Nc à Nng gm 10 nhóm chính ó là: tng tín ngng tôn giáo, tng ngi, tng cách iu, bàn gh, bn tm, danh nhân, tng thú, èn vn, bình hoa, bia m. Tt c u c chm tr hoa vn rt t m và rt tinh xo. Khách tham quan nhiu ni n ây u ngng m tài nng ca các ngh nhân iêu khc và nhng sn phm c áo ca h.

Vi nhng bc tng Pht, hay các tng kích c ln nh s t, các loi bàn, gh, viên á loi to v.v... thng thì c các chùa, các công ty mua v s dng. Còn vi ngi dân và du khách thì thng mua các mt hàng lu nim nh dây chuy, mt dây chuy bng á, nhn, vòng tay, các tng con vt nh, còi, bút v.v...

Di bàn tay khéo léo ca các ngh nhân ni ây, các tác phm ngh thut y tinh xo ã c ra i và theo chân du khách i khp c nc, n các nc nh Pháp, M, Úc...

Làng ngh á Non Nc còn gn lin vi danh thng Ng Hành Sn, vi I hi Quán Th Âm – thu hút hàng vn du khách n d vào tháng hai âm lch hàng nm. n vi làng á Non Nc, vi khu danh thng Ng Hành Sn, du khách cm nhn s th thái, nh nhàng trong mt không gian tnh lng, trm mc và huyn bí ca nhng ngôi chùa trên núi Ng Hành Sn, n cm giác rn ràng nh ang hòa mình trong nhng thanh âm rn rã phát ra t mi ve c á di nhng ôi bàn tay tài hoa ca các ngh nhân ang gieo ý tng trên nhng khi á thô cc thành các tác phm ngh thut.

Có th nói, mi tác phm iêu khc là mt thành qu lao ng k công ca nhng bàn tay tài hoa và cn mn. Tng mi khoan, nét c o ca nhng ngh nhân u th hin mt nim am mê vi nhng tng á, mt tình yêu vi ngh truy thng bao i ca cha ông. Mi tác phm là mt minh chng cho i sng sinh hot vn hóa, tinh thn ca ngi dân vùng t Ng Hành Sn. Chính nh th, làng á m ngh Non Nc à Nng ã c công nhn là Di sn vn hóa phi vt th quc gia t nm 2014.

Khai thác